

ΣΒΒΕ

ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΣΤΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΔΙΚΤΥΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΓΕΝΙΚΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

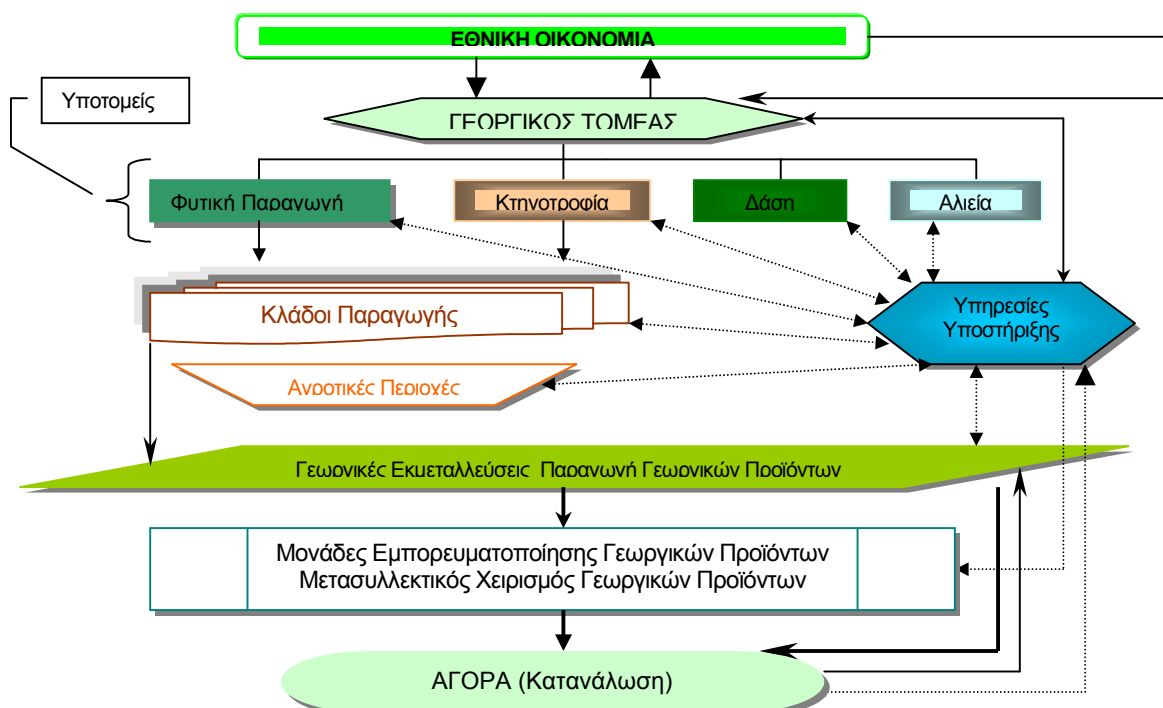
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	3
Η γεωργία σήμερα.....	3
Βιολογική γεωργία	4
Η Ευρωπαϊκή πολιτική	5
Το Σύστημα Ελέγχου και Πιστοποίησης στην Ελλάδα	7
Σήμανση βιολογικών προϊόντων	9
Συμπεράσματα – Προοπτικές.....	10

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η γεωργία σήμερα

Με τον όρο " γεωργικός τομέας " ή " γεωργία ", όπως έχει καθιερωθεί στην ορολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), εκφράζεται η συστηματοποιημένη γνώση και πράξη που αφορά το χειρισμό των φυτών και των ζώων και στοχεύει στην ικανοποίηση ανθρώπινων αναγκών, διατροφικών και μη. Επομένως η γεωργία περιλαμβάνει τη διαδικασία παραγωγής των γεωργικών προϊόντων και τη διαδικασία ενσωμάτωσης σε αυτά άλλων υπηρεσιών, που αφορούν μετασχηματισμό της μορφής (βιομηχανοποίηση), του χώρου (μεταφορά) και του χρόνου (αποθήκευση και διατήρηση), για να εξυπηρετηθούν καλύτερα οι ανθρώπινες ανάγκες.

Η ελληνική γεωργία έχει τεράστια οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική αξία. Η γεωργική δραστηριότητα υπήρξε ανέκαθεν η «ατμομηχανή» της οικονομίας της υπαίθρου, αν και τα τελευταία χρόνια η γεωργική οικονομία έχει παραχωρήσει την πρωτοκαθεδρία της στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών. Η γεωργία, στα πλαίσια της εθνικής οικονομίας αποτελεί σύστημα διατεταγμένων υποσυστάσεων, καθένα από τα οποία παρουσιάζει σχετική αυτοτέλεια και ταυτόχρονα, κάθετη και οριζόντια, άμεση ή έμμεση εξάρτηση από τα υπόλοιπα.



Το ποσοστό απασχόλησης με γεωργικές δραστηριότητες στην Ελλάδα ανέρχεται στο 17%, το κατά μέσο όρο μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι 4,3 εκτάρια ενώ το ακαθάριστο γεωργικό προϊόν κινείται στο 8%. Τα δάση καλύπτουν το 19% της ελληνικής επικράτειας διαδραματίζοντας μάλλον περιβαλλοντικό παρά παραγωγικό ρόλο. Ο ελληνικός γεωργικός τομέας επωφελείται από το ευνοϊκό κλίμα, προσφέρει ένα ευρύ φάσμα ποιοτικών προϊόντων και διευκολύνεται από την εγγύτητα των δυνητικών αγορών όπως είναι τα Βαλκάνια και οι Χώρες της Κεντρική και Ανατολικής Ευρώπης, το άνοιγμα των οποίων πρόκειται να προωθήσει τις συναλλαγές αλλά επίσης να δημιουργήσει νέες συνθήκες ανταγωνισμού. Το μικρό όμως μέγεθος των εκμεταλλεύσεων και ο κατακερματισμός των γεωργικών εκτάσεων, αποτελούν μειονεκτήματα όσο αφορά την αποδοτικότητα της γεωργίας, καθώς επίσης και ο ευάλωτος χαρακτήρας των δομών εμπορίας, το χαμηλό επίπεδο ειδίκευσης και η γήρανση του γεωργικού πληθυσμού (το 57% των καλλιεργητών είναι άνω των 55 ετών). Εξάλλου, υφίστανται κίνδυνοι για το περιβάλλον: ρύπανση των υδάτων, του εδάφους και των οικοσυστημάτων, η οποία προξενείται από την εντατική γεωργία των πεδινών περιοχών και από την βιομηχανία των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων ή αντιστρόφως, εγκατάλειψη των μειονεκτικών αγροτικών περιοχών, υποβάθμιση των τοπίων και της κληρονομιάς, κίνδυνοι πυρκαγιάς και διάβρωσης του εδάφους.

Βιολογική γεωργία

Η βιολογική γεωργία είναι ένα σύστημα διαχείρισης και παραγωγής αγροτικών προϊόντων που στηρίζεται σε **φυσικές διεργασίες**, στη **μη χρησιμοποίηση χημικών συνθετικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων** και στη **χρησιμοποίηση εναλλακτικών προς τη χημική μεθόδων αντιμετώπισης εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων**, καθώς και στη χρησιμοποίηση **τεχνικών παραγωγής**, όπως η **αμειψισπορά** και η **ανακύκλωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων** που διατηρούν τη **φυσική ισορροπία** και τη **νομιμότητα του εδάφους**.

Η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία βασίζονται κυρίως:

- Στην χρησιμοποίηση κατά το δυνατόν **ανανεώσιμων φυσικών πόρων** σε τοπικό επίπεδο, στην **αυτάρκεια του εδάφους** σε **οργανική ουσία** και **θρεπτικά στοιχεία** και στη **βιοποικιλότητα του οικοσυστήματος** που αποτελεί και τον κύριο παράγοντα στη διατήρηση της **οικολογικής ισορροπίας** του.
- Στην χρησιμοποίηση **ιθαγενών ανθεκτικών φυτών** και **φυλών ζώων** που έχουν προσαρμοστεί στις τοπικές συνθήκες καθώς και στην κατάλληλη επιλογή καλλιεργητικών τεχνικών και εναλλαγή καλλιεργειών, με προτίμηση στα μεικτά συστήματα γεωργίας (συνύπαρξη φυτικής και ζωικής παραγωγής στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις).

Βασικοί στόχοι της βιολογικής γεωργίας & κτηνοτροφίας είναι η παραγωγή γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής **χωρίς χημικά υπολείμματα** και με **ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος** με την ανάπτυξη και προαγωγή ολοκληρωμένων σχέσεων μεταξύ εδάφους, φυτών, ζώων, ανθρώπου και βιόσφαιρας. Η διαχείριση λοιπόν των φυσικών διεργασιών και όχι η εκτροπή ή η υποκατάσταση τους είναι ο τελικός στόχος.

Το κίνημα της βιολογικής γεωργίας, αν και στον Ευρωπαϊκό χώρο βρίσκει τις ρίζες του στα τέλη του περασμένου αιώνα, στην Ελλάδα ακούγεται για πρώτη φορά στη δεκαετία του '70, στο χώρο των υγιεινιστών, ως μια μορφή παραγωγής με προϊόντα "καθαρά", χωρίς χημικά κατάλοιπα.

Οι πρώτες εμφανίσεις ωστόσο στον χώρο αυτό γίνονται κατά την πενταετία '80 - '85, οπότε και δημιουργούνται οι αρχικοί πυρήνες ενημέρωσης και δράσης και

συγκεκριμένα η Συντονιστική Επιτροπή Βιοκαλλιεργητών, την οποία και διαδέχεται ο Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας. Στη συνέχεια της δεκαετίας μπαίνουν οι βάσεις για τα πρώτα οργανωμένα προγράμματα βιοκαλλιέργειας – λάδι στη Μάνη και Κορινθιακή σταφίδα στην Αιγιαλεία Αχαΐας – με προϊόντα εξαγωγικού προσανατολισμού. Το όλο σκηνικό μεταβάλλεται σημαντικά από τις αρχές της δεκαετίας του '90 – εσπεριδοειδή στη Λακωνία, αμπελοκαλλιέργεια στη Νάουσα, ακτινίδια στη Κρύα Βρύση - οπότε η Ευρωπαϊκή Ένωση, κάτω από την πίεση των εκεί κινημάτων, αναγνωρίζει πλέον επίσημα την βιολογική γεωργία, με την ψήφιση του Κανονισμού 2092/91, ο οποίος και καθορίζει την έννοια της βιολογικής γεωργίας, με βάση τους κανόνες της IFOAM, της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οργανώσεων Βιολογικής Γεωργίας.

Οι εξελίξεις αυτές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μεταφέρθηκαν βέβαια και στη χώρα μας, με καθυστέρηση της εφαρμογής του Κανονισμού κατά 2 χρόνια. Η χρονιά ορόσημο είναι το έτος 1993, η οποία μας επιτρέπει να έχουμε επίσημες καταγραφές καθώς και την επίσημη πορεία που παρουσιάζει η χώρα μας στην εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας.

Όσον αφορά τα είδη των καλλιεργειών όπου εφαρμόζεται η βιολογική γεωργία, φαίνεται να καλύπτεται ολόκληρο σχεδόν το φάσμα της γεωργικής παραγωγής, με την ελιά να καταλαμβάνει την κυρίαρχη θέση, ακολουθεί το αμπέλι, τα σιτηρά, τα εσπεριδοειδή κ.α. Σήμερα πια χιλιάδες παραγωγών έχουν υιοθετήσει τις αρχές της βιολογικής γεωργίας και μεμονωμένα ή συσπειρωμένα, είτε σε ομάδες παραγωγών είτε μέσα από επιχειρηματικούς φορείς, δίνουν ένα πιο σύγχρονο πρόσωπο στην ελληνική βιοκαλλιέργεια, υλοποιώντας την πίστη τους για μια γεωργία που σέβεται το περιβάλλον.

Η Ευρωπαϊκή πολιτική¹

Η νέα Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης και οι αρχές της

Η ευρωπαϊκή γεωργία βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπη με μια νέα πραγματικότητα και νέες προκλήσεις: **παγκοσμιοποίηση των συναλλαγών, ποιοτικές απαιτήσεις των καταναλωτών, διεύρυνση της Ένωσης**. Οι μεταβολές αυτές θα επηρεάσουν όχι μόνο τις γεωργικές αγορές αλλά και τις τοπικές οικονομίες των αγροτικών περιοχών. Το μέλλον του γεωργικού τομέα είναι στενά συνδεδεμένο με την ισόρροπη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, οι οποίες καλύπτουν 80% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινοτική διάσταση της πρόκλησης αυτής είναι προφανής: η γεωργική και αγροτική πολιτική διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εδαφική, οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης.

Η **νέα Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης**, η οποία αποτελεί το "**δεύτερο πυλώνα**" της **Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ)** της ΕΕ, ανταποκρίνεται στις ανησυχίες αυτές. Ως βασικό στοιχείο του **ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου**, η πολιτική αυτή αποβλέπει στη δημιουργία ενός συνεκτικού και βιώσιμου πλαισίου που θα διασφαλίσει το μέλλον των αγροτικών περιοχών και θα προωθήσει τη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Μία από τις κυριότερες καινοτομίες της πολιτικής αυτής είναι η μέθοδος που έχει υιοθετηθεί και η οποία αποβλέπει στην καλύτερη ενσωμάτωση των διαφόρων παρεμβάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η αρμονική ανάπτυξη όλων των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης. Οι βασικοί άξονες της ανάπτυξης αυτής μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- η ενίσχυση του γεωργικού και δασοκομικού τομέα,

¹ Πηγή: Europa, http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_el.htm

- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών,
- η **διατήρηση του περιβάλλοντος** και της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Επομένως, η δέσμη μεταρρυθμιστικών μέτρων του Προγράμματος Δράσης 2000 της ΕΕ προβλέπει να δοθεί πολύ μεγαλύτερη έμφαση στην αγροτική ανάπτυξη, καθιστώντας την το δεύτερο πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), και έχοντας ως **κύρια αποστολή το σεβασμό για το περιβάλλον**. Η δέσμη μεταρρυθμιστικών μέτρων απαιτεί να θεσπίσουν τα κράτη μέλη κατάλληλα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας για όλα τα είδη γεωργίας. Αναμένεται ότι οι γεωργοί θα τηρούν ορισμένα **βασικά περιβαλλοντικά πρότυπα** χωρίς χρηματοδοτική αντιστάθμιση καθώς και την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Ωστόσο, τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης προβλέπουν πληρωμές στους γεωργούς που αναλαμβάνουν δεσμεύσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα οι οποίες υπερβαίνουν τις ορθές γεωργικές πρακτικές. Οι γεωργοί που χρησιμοποιούν **μεθόδους βιολογικής γεωργίας** έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν **γεωργοπεριβαλλοντικές προμηθοδοτήσεις**, εφόσον αναγνωρίζεται ότι αυτό το ιδιαίτερο σύστημα γεωργίας ωφελεί το περιβάλλον. Επιπλέον, οι γεωργοί που χρησιμοποιούν **μεθόδους βιολογικής γεωργίας** μπορούν να ενθαρρύνονται μέσω **επενδυτικών ενισχύσεων** στον τομέα της **πρωτογενούς παραγωγής**, της **μεταποίησης** και της **εμπορίας**. Με όλες αυτές τις διατάξεις, το πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης πρόκειται να συμβάλει σημαντικά στην επέκταση της βιολογικής γεωργίας.

Ο ρόλος της κανονιστικής ρύθμισης

Με την ευκαιρία των μεταρρυθμίσεων της ΚΓΠ που άρχισαν στα τέλη της δεκαετίας του 1980, αναγνωρίστηκε ο θεμελιώδης ρόλος που θα μπορούσε να διαδραματίσει η βιολογική λειτουργία, όσον αφορά την επίτευξη των αναθεωρημένων στόχων, όπως η **μείωση των πλεονασμάτων**, η προώθηση των **προϊόντων ποιότητας** και η **ενσωμάτωση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον**. Εντούτοις, για να ενισχυθεί η **εμπιστοσύνη των καταναλωτών** στη βιολογική γεωργία, ήταν εμφανές ότι έπρεπε να θεσπιστεί μία **αυστηρή κανονιστική ρύθμιση** που να πλαισιώνει την παραγωγή και την πολιτική ποιότητας, καθώς και μέτρα που αποσκοπούν στην παρεμπόδιση δολίων απαιτήσεων όσον αφορά το βιολογικό χαρακτήρα των τροφίμων. Σήμερα, οι καταναλωτές επιθυμούν όλο και περισσότερο να ενημερώνονται για τις μεθόδους παραγωγής των τροφίμων - «από το αγρόκτημα στο πιάτο» - και θέλουν να είναι σίγουροι ότι λαμβάνονται τα δέοντα μέτρα σε κάθε στάδιο της παραγωγής όσον αφορά την ασφάλεια και την ποιότητα.

Η πραγματοποίηση της αλλαγής μέσω της κανονιστικής ρύθμισης

Θεσπίστηκαν, λοιπόν, κανονισμοί για να διασφαλιστεί ο αυθεντικός χαρακτήρας των μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας, οι οποίοι εξελίχθηκαν σε ένα γενικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις καλλιέργειες και στην κτηνοτροφία καθώς και στην επισήμανση, στη μεταποίηση και στην εμπορία βιολογικών προϊόντων. Οι κανονισμοί αυτοί διέπουν επίσης τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ.

Ο πρώτος κανονισμός για τη βιολογική γεωργία [κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 2092/91] εγκρίθηκε το 1991 και, από την εφαρμογή του το 1992, πολλές γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην ΕΕ αναπροσανατολίστηκαν προς τις μεθόδους της βιολογικής παραγωγής. Όταν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων επιθυμούν την επίσημη αναγνώριση του βιολογικού τρόπου παραγωγής τους, η περίοδος μετατροπής είναι δύο έτη τουλάχιστον πριν από τη σπορά ετήσιων καλλιεργειών και τρία έτη σε περίπτωση πολυετών καλλιεργειών. Τον Αύγουστο του 1999, εγκρίθηκαν επίσης κανόνες για την παραγωγή, την επισήμανση και τον έλεγχο των κυριότερων ζωικών ειδών (δηλαδή,

βοοειδή, πρόβατα, αίγες, άλογα και πουλερικά) [κανονισμός ΕΚ αριθ. 1804/1999]. Η συμφωνία αυτή καλύπτει θέματα όπως ζωοτροφές, πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή, καλή διαβίωση των ζώων, μέθοδοι εκτροφής και διαχείριση της κοπριάς. Οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί και τα προϊόντα που προέρχονται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς αποκλείονται ρητά από τις βιολογικές μεθόδους παραγωγής.

Οι κανονισμοί αυτοί καλύπτουν επίσης τις εισαγωγές προϊόντων βιολογικής γεωργίας από τρίτες χώρες των οποίων τα κριτήρια για τη βιολογική παραγωγή και τα συστήματα ελέγχου έχουν αναγνωριστεί από την ΕΕ ως ισοδύναμα.

Το Σύστημα Ελέγχου και Πιστοποίησης στην Ελλάδα

Οργανισμοί Ελέγχου & Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων

Σύμφωνα με τους αντίστοιχους Κανονισμούς της ΕΕ κανένα προϊόν δεν διατίθεται στο εμπόριο ως «βιολογικό» χωρίς να έχει ελεγχθεί και πιστοποιηθεί. Κάθε χώρα – μέλος της ΕΕ υποδεικνύει μία ή περισσότερες αρμόδιες αρχές ή εγκρίνει ιδιωτικούς οργανισμούς με σκοπό τον έλεγχο και την πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων ενώ ταυτόχρονα ορίζει μια αρχή υπεύθυνη για την έγκριση και επίβλεψη των οργανισμών αυτών.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται το αντίστοιχο Θεσμικό Πλαίσιο Ελέγχου και Πιστοποίησης στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 1: Το Θεσμικό Πλαίσιο Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων ²



Με βάση αυτό το πλαίσιο, σήμερα λειτουργούν στην Ελλάδα τρεις ιδιωτικοί Οργανισμοί Ελέγχου & Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων με τις επωνυμίες «ΒΙΟΕΛΛΑΣ», ανώνυμη εταιρεία που λειτουργεί με αυτό το όνομα από το 2001, ενώ το ιστορικό της ως φορέας πιστοποίησης ξεκινά από την έγκριση της το 1993 ως «Σ.Ο.Γ.Ε.» (Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδας), «ΔΗΩ» και «Φυσιολογική», οι οποίες ασκούν τεχνικούς ελέγχους και παρέχουν πιστοποίηση στο σύνολο των Ελλήνων βιοκαλλιεργητών. Η «ΔΗΩ» αποτελεί με μεγάλη διαφορά τον σημαντικότερο

² Πηγή: Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π - Agrocert: <http://www.agrocert.gr>

ελληνικό πιστοποιητικό οργανισμό, αφού το 1994 έλεγχε το 90%, το 1995 το 81,4% και το 1997 και 1998 το 65% ενώ το 2001 έχει πέσει πλέον στο 47,35% όλων των βιοκαλλιεργητών. Η ΒΙΟΕΛΛΑΣ, πρώην Σ.Ο.Γ.Ε., παρά τη σταδιακή επέκταση του ρόλου της, έλεγχε το 1997 μόνο το 1/3 των βιοκαλλιεργητών ενώ το 2001 φτάνει να ελέγχει το 43,8%, ενώ η «Φυσιολογική» δραστηριοποιείται στις περιοχές της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, ελέγχοντας σταθερά το 2,5% και φτάνει σήμερα να ελέγχει το 8,85% των εγχώριων βιοκαλλιεργητών.

Ακολουθούν Πίνακες με τα στοιχεία των αρμόδιων Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας και των εγκεκριμένων Οργανισμών Ελέγχου & Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων.

Πίνακας 1. Αρμόδιες Υπηρεσίες Υπουργείου Γεωργίας για την Βιολογική Γεωργία & Κτηνοτροφία

A/A	ΦΟΡΕΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.	FAX	ΗΛ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ
1	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – Δ/ΝΣΗ ΜΕΤ/ΣΗΣ, ΤΥΠ/ΣΗΣ & Π.Ε. Γραφείο Βιολογικών Προϊόντων	Αχαρνών 2, 10176, Αθήνα	210-2124285-6	210-5238337	ax2u052@minagric.gr	http://www.minagric.gr
2	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – Δ/ΝΣΗ ΖΩΪΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Τμήμα Αιγοπροβατοτροφίας	Καπνοκοπηρίου 6, 10176, Αθήνα	210-2125691	210-2125693	ka6u010@minagric.gr	http://www.minagric.gr
3	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ Τμήμα Β'	Πατησίων 207 & Σκαλιστήρη 19, 11253, Αθήνα	210-2128173	210-8663925		http://www.minagric.gr
4	Οργανισμός Πιστοποίησης και Επιβλεψής Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.) – Διακριτικός Τίτλος AGROCERT	Πατησίων & Άνδρου 1, 11257 Αθήνα	210-8231277	210-8231438	agrocet@otenet.gr	http://www.agrocet.gr

Πίνακας 2. Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.	FAX	ΗΛ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ
1	ΔΗΩ	Αριστοτέλους 38, 10433 Αθήνα	210-8224384	210-8218117	info@dionet.gr	http://www.dionet.gr
2	ΒΙΟΕΛΛΑΣ Α.Ε. (πρώην Σ.Ο.Γ.Ε.)	Κοδριγκτώνος 11Β, 10434 Αθήνα	210-8211940	210-8211015	biohellas@yahoo.gr	http://www.biohellas.gr
3	ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕ	Ν. Πλαστήρα 24, Αλεξάνδρεια Ημαθίας	2333-24440	2333-24440		

Σήμανση βιολογικών προϊόντων

Ως προς την παραγωγή και τη διακίνηση των τροφίμων, τα βιολογικά προϊόντα είναι αυτά που τηρούν τους αυστηρότερους κανόνες ασφάλειας και ποιότητας. Η αυθεντικότητα και η ποιότητα των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής, οι διαδικασίες και οι πρακτικές που εφαρμόζονται διέπονται στο σύνολό τους από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ισχύει και στη χώρα μας.

Με βάση τον σχετικό κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2092/91), η διαδικασία παραγωγής των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας και εκτροφής ελέγχεται σε όλα τα στάδιά της με τις αυστηρές προδιαγραφές που θέτουν οι εγκεκριμένοι αρμόδιοι εγχώριοι και ξένοι οργανισμοί πιστοποίησης. Οι εν λόγω οργανισμοί τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας της χώρας στην οποία ανήκουν.

Στη βιολογική γεωργία ελέγχεται το ακριβές κτήμα στο οποίο καλλιεργήθηκε το προϊόν, ο τρόπος παραγωγής του, ο τρόπος μεταφοράς του και γενικά η κάθε δραστηριότητα που αφορά το προϊόν, από την σπορά ως την συγκομιδή, την ενδεχόμενη μεταποίησή του και την συσκευασία του.

Τα προϊόντα βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία, φέρουν **ειδική σήμανση** που αφορά το βιολογικό τρόπο παραγωγής τους. Η σήμανση πρέπει να περιέχει:

- Την **επωνυμία της επιχείρησης** που παράγει, συσκευάζει ή εμπορεύεται το προϊόν και έναν συγκεκριμένο κωδικό αναγνώρισης,
- Το **όνομα (λογότυπο) του πιστοποιητικού φορέα** ο οποίος πρέπει να είναι αναγνωρισμένος από την αρμόδια αρχή (Υπουργείο Γεωργίας).
- Την ένδειξη **"βιολογικό"**, ή **"βιολογικό σε μετατροπή"**, ανάλογα με το στάδιο μετατροπής της καλλιέργειας σε βιολογική.

Το ίδιο συμβαίνει και στη βιολογική κτηνοτροφία, όπου ελέγχονται οι τροφές τις οποίες καταναλώνουν τα ζώα και οι μονάδες όπου αυτά εκτρέφονται. Επίσης υπάρχουν περιορισμοί σε ό,τι αφορά την κατανάλωση φαρμάκων από τα ζώα, καθώς βάσει της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας απαγορεύεται η χρήση φαρμάκων για προληπτικούς λόγους ή για να ωθήσουν το ζώο στην πάχυνση.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι προϊόντα που εμφανίζονται στην αγορά ως "οικολογικά", "υγιεινά", "ολικής αλέσεως" κ.λ.π. δεν έχουν καμία σχέση με τα πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα και δεν εξασφαλίζουν καμιά εγγύηση στον καταναλωτή.

ΕΝΙΑΙΟ ΣΗΜΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ



Συμπεράσματα – Προοπτικές

Η βιολογική γεωργία ως εναλλακτική λύση

Η τιμότητα του βιοκαλλιεργητή, καθώς και η οικολογική του συνείδηση, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία της βιολογικής γεωργίας. Είναι βέβαιο ότι σε καμία περίπτωση η βιολογική δεν πρόκειται να αντικαταστήσει τη συμβατική καλλιέργεια. Αποτελεί όμως μία εναλλακτική λύση για την προστασία βιοτόπων, όπως επίσης παρόχθιων και παραλίμνιων περιοχών, αλλά και εργαλείο για τη συγκράτηση και τη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού στις ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές. Η προώθηση των εναλλακτικών καλλιεργειών με τη μη χρήση συνθετικών αγροχημικών προϊόντων βοηθά στην προστασία των αγροοικοσυστημάτων.

Τα βιολογικά προϊόντα είναι βέβαια αποτέλεσμα ελεγχόμενης παραγωγικής διαδικασίας ως προς τα χημικά και τα φάρμακα, αλλά πρωτίστως πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις περί ποιότητας που ισχύουν για όλα τα τρόφιμα.

Οι επιλογές των καταναλωτών³

Οι ανησυχίες των καταναλωτών που προκαλούνται από το φόβο για τα τρόφιμα και τις τεχνολογικές εξελίξεις, όπως η γενετική τροποποίηση και η ακτινοβολήση των τροφίμων εκδηλώθηκαν με σοβαρή ανησυχία για την ασφάλεια των τροφίμων με συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για εξασφάλιση της ποιότητας και περισσότερη ενημέρωση για τις μεθόδους παραγωγής. Επιπλέον, η επίγνωση του κοινού για το μη αναστρέψιμο χαρακτήρα των ζημιών που έχουν γίνει στο περιβάλλον από πρακτικές που οδηγούν στη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, στην εξάντληση των φυσικών πόρων και στην καταστροφή ευαίσθητων οικοσυστημάτων οδήγησε σε απαιτήσεις για περισσότερο υπεύθυνη στάση προς τη φυσική μας κληρονομιά. Σε αυτό το γενικό πλαίσιο, η βιολογική γεωργία, που κάποτε θεωρείτο περιθωριακή δραστηριότητα που εξυπηρετεί μία περιορισμένη αγορά, τώρα ήλθε στο προσκήνιο ως μία γεωργική προσέγγιση που όχι μόνον μπορεί να παράγει ασφαλή τρόφιμα αλλά είναι και ασφαλής από περιβαλλοντική άποψη.

Το κόστος των εγγυήσεων ποιότητας και ασφάλειας⁴

Τα τρόφιμα που παράγονται με βιολογικές μεθόδους ήταν πάντα ακριβότερα από τα συμβατικά παραγόμενα τρόφιμα, ένας παράγων ο οποίος θεωρήθηκε προηγουμένως ότι παρεμπόδιζε την επέκταση της βιολογικής γεωργίας. Ωστόσο, σήμερα, ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός καταναλωτών φαίνεται πρόθυμος να πληρώσει υψηλότερες τιμές για εγγυήσεις που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων και την ποιότητα. Ενώ τα βιολογικά παραγόμενα τρόφιμα ήταν κάποτε δύσκολο να βρεθούν αλλού εκτός από τα ειδικευμένα καταστήματα και τις τοπικές αγορές, τώρα είναι διαθέσιμα στα ράφια των μεγαλύτερων αλυσίδων υπεραγορών σε όλη την Ευρώπη. Επιπλέον, το φάσμα των προσφερόμενων προϊόντων έχει επεκταθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε ο πελάτης να μπορεί να γεμίσει άνετα το βασικό μέρος του καλάθιού του με τα τρόφιμα της εβδομάδας αποκλειστικά με βιολογικά παραγόμενα τρόφιμα, ενώ μόλις πριν από λίγα χρόνια το φάσμα αυτών των προϊόντων περιοριζόταν σε λαχανικά, κρέας, πουλερικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και φρούτα. Έτσι, ένας από τους βασικούς παράγοντες που ενθαρρύνουν τους γεωργούς να αναπροσανατολιστούν προς τη βιολογική γεωργική παραγωγή είναι αυτή η διευρυνόμενη καταναλωτική αγορά.

³ Πηγή: Europa, http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_el.htm

⁴ Πηγή: Europa, http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_el.htm